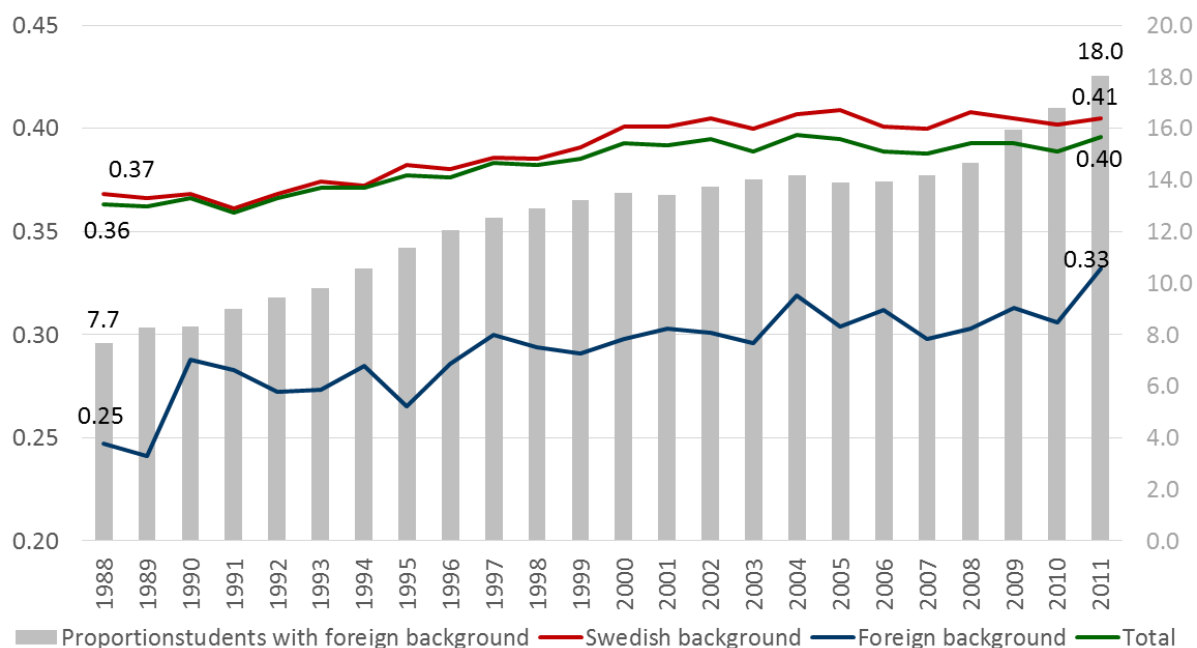

Obrázek č. 5 Korelace mezi vzděláním rodičů a školními výsledky žáků v letech 1988 až 2011 pro žáky švédského a zahraničního původu

3.5.1 Studie zkoumající příčiny trendu segregace ve vzdělávání ve Švédsku

Yang Hansen a Gustafsson (2016) provedli studii, jejímž záměrem bylo prozkoumat změny ve školní segregaci prostřednictvím analýzy rozdílů ve výsledcích mezi školami a mezi obcemi ve Švédsku v letech 1998 až 2011. Tato studie se také zabývala tím, do jaké míry jsou případné změny důsledkem svobodné volby školy. Použili kontrafaktický přístup, který aplikovali na data z registrů na úrovni jednotlivců, školy a obce.

Obce jsou ve Švédsku zodpovědné za zajišťování školního vzdělávání, péče o děti a péče o seniory. Počet obyvatel jednotlivých obcí, kterých je celkem 290, se pohybuje v širokém rozmezí od zhruba 2 500 v některých menších venkovských městech až po asi 810 000 v metropolitních oblastech. Švédský statistický úřad rozděluje 290 obcí do 9 hlavních kategorií, které jsou dále klasifikovány jako metropole, města a ostatní. V databázi GOLD je užívána geografická jednotka SAMS¹⁶ (*small area market statistics*), vytvořená původně pro účely výzkumu trhu, která je propojena s místem bydliště žáka (rezidenční SAMS) a jeho školou (školní SAMS). Švédsko má celkově přes 9 000 jednotek SAMS, přičemž každá z nich zahrnuje zhruba 1 000 jednotlivců. Všechny tyto informace jsou v databázi GOLD propojeny s anonymizovanými mikrodaty (data o jednotlivcích zbavenými osobního identifikátoru). Do analýzy byli zahrnuti všichni šestnáctiletí žáci v posledním roce povinné školní docházky, a to od roku 1998 až do roku 2011. V analýze byly rovněž použity školní známky žáků (součet 16 školních známek), etnický původ a vzdělání rodičů.

Pro zkoumání kauzálních vazeb mezi svobodnou volbou školy a školní segregací byl použit kontrafaktický přístup, který měl simulovat intervenci. Prakticky to znamená, že jsme sledovali, co by se stalo se změnami rozdílů školních výsledků mezi školami a obcemi, kdyby byl při přijímání žáků do škol uplatňován princip spádovosti. Tyto hypotetické (kontrafaktické) změny jsme porovnávali se skutečně pozorovanými změnami v rozdílech školních výsledků mezi školami a obcemi při uplatnění politiky svobodné volby školy.

¹⁶ <https://www.scb.se/sv/Vara-tjanster/Regionala-statistikprodukter/Marknadsprofil/Postnummer-och-SAMS-atlasen/>